

Rönesans, Osmanlılar devrinde tercüme, Tanzimattan sonra Garp tercümeleri, Türkiye'de yeni tercüme faaliyeti, İslâmdan Garbe geçen ilim araştırmaları.

H. Z. ÜLKEN: İSLÂM SANATI

İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası 1948, Shf. 580

Müellif bu kitapta İslâm plâstik sanatlarını esas olarak almış, fakat sonuna edebiyat ve musiki hakkında iki fasıl koymak suretiyle bunu bir dereceye kadar diğer sanat dallarına yaymıştır. İslâm sanatı eserin programına göre iki cilt olarak hazırlanmıştır. Neřredilmiř olan birinci cilt İslâmiyetin başından Timur'un türbesine kadar gelmektedir. İkinci cilt te Timur'un türbesinden zamanımıza kadar gelecektir. Fakat eser tamamen kronolojik bir sıraya göre tertip edilecek yerde daha fazla İslâm sanatına dahil olan muhtelif memleketleri ve stilleri takip etmiştir. Bu cilde giren başlıca bahisler şunlardır: İslâm sanatını hazırlayan âmiller, ilk halifeler devri, Emevîler ve Abbasiler zamanında sanat, Mısır İslâm sanatı, Kuzey Afrika Sanatı, Endülüs sanatı, bu memleketlere ait dekoratif sanatlar, İslâmî İran sanatı, asıl İranlı hanedanlar, Türklerin İrana girişi: Samanoğulları, Gazneliler, Büyük Selçukîler, İlhanîler, İranda Fars ve Türk sanatlarının şaheserleri. Dekoratif esasları, umumiyetle İslâm sanatının dalları: Yazı, minyatür, halı, bakır, taş, oymacılığı, çinicilik, ilâh...

M. HALBWACHS: İÇTİMAÎ MORFOLOJİ

— Nüfus ve içtimaî hareketler —

Çeviren: Celâl Aybar ve Şefik İnan — Ankara, 1943, Shf. 134

Merhum İstatistik Umum Müdürü Celâl Aybarla birlikte Umum Müdürlük Müřaviri Şefik İnan tarafından dilimize çevrilmiş ve İstatistik Müdürlüğünün 102 nci sayısı olarak neşredilmiş olan bu eser Durkheim sosyolojisine mensup Halbwachs tarafından içtimaî morfolojiye ait yazılmış güzel bir kitaptır. Sosyoloji el kitaplarının bazı fasılları bir tarafa bırakılırsa Türkçede bu mevzuda

çıkış ilk kitap sayılabilir. Müellif morfoloji meselesini geniş ve dar mânada olmak üzere ikiye ayırıyor. Geniş mânada morfoloji dinî, siyasî ve iktisadî morfolojileri içine alır. Dar mânada morfoloji yahut nüfus bilgisi, demografi ile karışmaktadır. Burada nüfus hareketleri, büyük şehirler, muhaceretler, cinsiyet ve yaşa, doğum, evlenme ve ölüme göre nüfus hareketlerinin esasları tetkik ediliyor. Bizce içtimaî morfolojinin bu kadar geniş bir mânada anlaşılması sosyolojik ilimlerden bazıları arasında karışmalara sebep olabilir. Biz morfolojiden daha ziyade cemiyetle tabiat münasebetinden doğan dış şekillerin ilmini anlıyoruz. Bundan dolayı Halbwachs'ın birinci kısımda tetkik ettiği dinî, v.s.. morfolojilerden bahsetmiye lüzum görmüyoruz. Öte yandan morfoloji ile demografinin karıştırılması da pek yerinde olmuyor. Eskidenberi, hattâ sosyolojinin sistemleşmesinden önce, nüfus meselelerini inceleyen bir demografi ilmi vardır. Köy, şehir, başkent gibi içtimaî yapıların tetkiki ile uğraşan morfoloji bu yapıların içine giren nüfus hareketleri bakımından demografiye yaklaşıyor, hattâ birleşik bir sahaları bile vardır. Bununla beraber demografi yalnızca istatistiğe dayanması ve miktarların hareketini tetkik etmesi, morfoloji ise "yerleşme" lere ait şekilleri incelemesi bakımından birbirinden ayrılırlar.

İÇTİMAÎ SİYASET KONFERANSLARI: 1 inci kitap

(İst. İktisad ve İçtimaiyat Enstitüsü neşriyatı. No. 9) - İstanbul, 1948, Shf. 125

İktisat Fakültesi İktisat ve İçtimaiyat Enstitüsü tarafından hazırlanan konferanslardan ilk altısını toplayan bu kitapta G. Kessler'in "İşçi sendikalarının vazifeleri ve karşılaştıkları güçlükler", R. Nalbandoğlu'nun "Türkiye'de ziraat işçilerinin durumu", Aziz T. Balkanlı'nın "İşletmelerde insanları sevk ve idare meselesi", A. A. Özeken'in "Türkiyede sanayi işçileri", F. H. Sayman'ın "Türk işçi sendikalarının karakterleri", Z. F. Fındıkoğlu'nun "Sosyalizm ve içtimaî siyaset" hakkında yazıları vardır. Kitabı Z. Fahri bir önsözle okuyuculara tanıtmaktadır.